

(३) मन्त्रसङ्ख्यां विधत्ते । “षट्त्रिंशत् जुहोति । षट्त्रिंशत् जुहोति । षट्त्रिंशदक्षरा बृहती । वार्हताः पशवः । सा पशूनां मात्रा । पशूनेव मात्रया समर्धयति” इति । यद्यपि यदक्रन्द इत्याद्यनुवाकेषु ऋचः पञ्चत्रिंशद्देवताम्नाताः । तथापि क्रमैरत्यक्रमीदित्यनेन षट्त्रिंशत्सङ्ख्या पूरणीया । अत एव सूत्रकार आह । ‘क्रमैरत्यक्रमीदित्येतां षट्त्रिंशमिति बृहती च्छन्दसोऽक्षराणां षट्त्रिंशत्सङ्ख्या, पशवश्च तेन क्रन्दसा लभ्यत्वात् ‘वार्हताः’, अतः सा सङ्ख्या ‘पशूनां’, ‘मात्रा’ प्रमाणं, ततः षट्त्रिंशन्मन्त्रहोमेन ‘पशून्’, सर्वान् स्वयोग्येन प्रमाणेन, ‘समर्धयति’ ॥

(४) तासामाहुतीनां न्यूनाधिकसङ्ख्यानिराकरणेन पूर्वाक्तां सङ्ख्यां प्रशंसति । “सा यद्भूयसीर्वा कनीयसीर्वा जुहुयात् । पशून् मात्रया व्यर्धयेत् । षट्त्रिंशत् जुहोति । षट्त्रिंशदक्षरा बृहती । वार्हताः पशवः । सा पशूनां मात्रा । पशूनेव मात्रया समर्धयति” इति । पूर्ववद्भाष्येयं ॥

(५) इमानुकमित्यादीनां द्विपदामृचां होमं विधत्ते । “अश्वस्तोमीयं ऊत्वा द्विपदा जुहोति । द्विपादौ पुरुषो द्विप्रतिष्ठः । तदेनं प्रतिष्ठया समर्धयति” इति । द्वा पादौ यस्या ऋचः सा ‘द्विपदा’ । तादृशस्त्रिस्तु ऋचो जुहुयात् । ता ऋचः सूत्रकार उदाजहार । इमानुकं भुवनामोषधेमेति द्विपदा अन्ततो ऊत्वेति । एताश्चारण्यकाण्डे समाम्नाताः । पुरुषस्य पादद्वयोपेतत्वात् द्वाभ्यामेव पादाभ्यां स्थैर्येण प्रतिष्ठातुं शक्यत्वात् च ‘एनं’ यजमानं, तेन होमेन प्रतिष्ठापयति ॥